

החולק את עירובו בתרי מאני בחד ביתא. עיקר עירוב בהחשכת תחום

לפי' עירובין

שצח

מצאתי בהלכות גדולות (דכ"ח ע"א) היכא דפלגיה לעירוביה ואחתיה בתרי מאני לא הוי עירוב, ואמר רב יהודה אמר שמואל החולק את עירובו וכו' (מט ע"א) עד ודווקא בתרין בתי אבל בתרין מאני דחדמה ביתא שפיר דמי. עד כאן יסודו.

לפי' החכמה

ונראה לי דליתאמי, וסלקא שמעתא דאפילו בבית אחד בתרין מני לא הוי עירוב אלא דמלא מנא ואיתר אבל פלגיה ברעותיה אפילו בחד ביתא לאמי.

עד שיעבור הן ואלכסונן (נא ע"א). נראה לי דדוקא מיירי כגון שעומד האדם בתוך רשות הרבים באלכסון והעביר ארבע אמות באלכסון, אבל שאר מעביר ארבע אמות ברשות הרבים לא בעינן הן ואלכסונן. ואי משום כזה יהו כל שובתי שבתמט, לא אתי לאשמועינן אלא דבארבע אמות דאלכסון לא מתחייב.

שצמ

לא אמרו מערבין בפת אלא להקל מאן קתני לה דברי הכל היא (נא ע"ב). ולרבי מאיר לא איתקין לעשיר לגמרי ועיקר עירובו בהחשכת התחום, ולא התירו לערב בפת אלא להקל וכו'. ולרבי יהודה איתוקמא דלעשיר נמי איתקין מקום פלוני היכא שאינו יכול לא להחשיך על התחום ולא לשלוח פתו, כגון ששמע קודם לערב שיש דבר מצוה בתוך ד' אלפים אמה, מיהו עיקר מצוה לכתחילה במקומו הוא, ולא התירו לכתחילה לעשיר לערב בפת על ידי שלוחו אלא להקל עליו שלא יצטרך להחשיך. ושלשה דרכים נשמע

לרבי יהודה, עיקר מצותו במקומו, והתירו לו עוד אף לכתחילה לערב נמי בפת להקל, והיכא שאינו יכול בשניהם התירו לו נמי אף מקום פלוני. הכי סלקא סוגיא דא לפי ראות עיניי.

וגרסינן בירושלמי (פ"ד ה"ח) רבי מאיר אומר עיקר עירוב בככר ולמה אמרו ברגליו להקל לעני שאין לו ככר רבי יהודה אומר עיקר עירוב ברגליו ולמה אמרו בככר להקל לעשיר שלא יצא ברגליו אע"ג דרבי יהודה אומר עיקר עירוב ברגליו ובלבד שלא ישב בתוך ביתו ויאמר תקנה לי שביטה במקום פלוני אלא יצא חוץ לשדה^ה ויאמר תקנה לי שביטה במקום פלוני^ה וימתין שם עד שתחשיך ובא לו לעירו ותני כן מעשה במשפחת בית דימה ומשפחת בית גוריון מרימה שהיו מחלקין גרונות לעניים בשני בצורת והיו עניי שיחין יוצאין ומערבין ברגליהן וממתינים שם עד שתחשיך ולמחר היו נכנסין ואוכלין וחוזרין וכל מה שהיו עושין על פי חכמים היו עושין.

ת

מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת (נב ע"ב). פירש רבינו שלמה כגון שיצא בדעת. ולי נראה כגון שיצא שלא לדעת דוקא, אבל יצא לדעת מספקא ליה^ה מאי קסבר רבי אליעזר. וראיה מההיא דנחמיה תלמידך שרוי בצער (מג ע"ב) שלא לדעת הוה ואפילו הכי אסיקנ' (מד ע"א) דכרבינ' אליעזר קא מיבעיא ליה^ה.

תא

קיימא לן כרב הונא דאמר (נו ע"א) נותנין קרפיף לזו וקרפיף לזו. וקיימא לן כרבי יהושע בן לוי דאמר (ס ע"ב) היה מודד ובא וכלתה

הגירסא וכאילו אמר יצא ויאמר במקום פלוני תקנה לי שביטה^ה (ו' במקום פלוני) אינו מנוסח אמירתו. והיינו כרב נחמן בבבלי וכמו שפסק רבינו לעיל. וכנראה משו"ה הביא רבינו לירושלמי לסייעתא שהלכה כן. נג. צ"ל ל'. והסתפק בזה חזו"א או"ח סי' פ דף קכ סע"ג. ועי' בהשגת הראב"ד פכ"ז מהל' שבת הי"א. נד. כגירסת דק"ס שם. נה. ולפי"ז ת"ק שאסר אסר אפילו ביצא שלא לדעת. ועי' מ"ב סי' תה סק"ב ושה"צ סק"ה שהאחרונים הסכימו כרש"י דרק לדעת אסור. וע"ע ב"ח רס"י שצו. ולרבינו אין נפק"מ בזה שהרי

מה. בחד. מו. הובא בהגמ"י פ"א מהל' עירובין הג' ז. מז. עי' העמ"ש לשאלות פ' בשלח סי' מט אות ה. מח. וכ"כ תוס' ורא"ש שם והגמ"י פ"ב מהל' שבת בשם רשב"ם. ודלא כרש"י ור"ת עי"ש ובטוב"י סי' שמט. מו. נא ע"א דמזה ילפינן הן ואלכסונן כדפירש"י שם. נ. ופסק כר"נ דרק לבא בדרך התירו מקום פלוני. וכ"פ כל הראשונים. עי' טוב"י סי' תט סי"ג. נא. כך גם גירסת כת"י אחד של הירושלמי. לפנינו בירושלמי 'לתחום'. ועי' תוד"ה ויצא. נב. צ"ל 'במקום הזה' כלפינו בירושלמי ובודוח אפסר לקיים